

BBFAW

**Business Benchmark
on Farm Animal Welfare**

Modul 3

Kom i gang:

Utform en dyrevelferdspolicy

BBFAW

Opplærings- serie

01

Forretningsplan
BAKGRUNN

02

Business Benchmark on Farm Animal
Welfare (BBFAW)
INTRODUKSJON

03

Lag en dyrevelferdspolicy
KOM I GANG

04

Implementer egen dyrevelferdspolicy;
beskriv mål og måleindikatorer
ORGANISER ARBEIDET

05

Åpenhet og endring:
Rapportering om status
INNSYN

Læringsmål

01

Hvorfor trenger man en dyrevelferdspolicy?

02

Hva bør inkluderes?

03

Forstå bakgrunnen for hvilke utfordringer som er valgt

04

Eksempler på hvordan en policy kan se ut

Hva er formålet med en policy?

Skal man bli bedre i noe, er det gjerne en forutsetning at man ser et behov for det, og har en plan for hva som må gjøres. Skal man dokumentere forbedring, må planen omfatte hvordan det skal rapporteres om status og endringer på området.

Økonomisk styring sikres ved å lage budsjett og føre regnskap, mens hygiene ivaretas ved materialvalg, renholdsplaner og hygienepøver.

Tilsvarende er det behov for å ha en plan for arbeid med, og rapportering av dyrevelferd.

Hva er hensikten med en dyrevelferdspolicy?

1. Formulere overordnet mål for dyrs velferd
2. Sikre fokus og retning på arbeidet
3. Klargjøre hva dere har ansvar for; hvilke arter, geografiske områder og produkter er relevante for virksomheten?
4. Beskrive konkrete mål og tiltak for vesentlige områder
5. Lage en struktur for rapportering; hva og hvordan?
6. Synliggjøre hvordan dere arbeider med dyrevelferd, og dekke informasjonsbehov hos ulike grupper; ansatte, forbrukere, investorer, kritikere

Hvorfor ikke bare vise til at regelverk følges?

Regelverk for dyrs velferd **dekker ikke alle utfordringer**, og folk flest **vet ikke hva som står i regelverket**. Beskriv derfor hvilke krav som stilles.

Lovgivning er ikke alltid **omfattende eller konsistent** på tvers av arter eller geografiske områder, og ikke alle følger reglene.

Nasjonalt regelverk møter ikke nødvendigvis alle **forventninger til ansvarlig håndtering og innsyn**.

Nøkkelutfordringer som må omtales

(selv om det er regulert i norsk regelverk)

1. Sterkt begrenset bevegelsesfrihet (f.eks. burhøns)
2. Stimulifattige omgivelser (f.eks. naken betong)
3. Genetisk modifisering (f.eks. kloning)
4. Smertefulle rutineinngrep (f.eks. nebbtrimming, halekupering)
5. Antibiotikabruk (f.eks. Profylaktisk bruk)
6. Vekstfremmende stoffer (f.eks. hormoner)
7. Slakting uten bedøving
8. Livdyrtransporter over 8 timer

Tips: En policy kan være et eget dokument, eller for eksempel få et eget kapittel i et dokument om innkjøpspolitikk eller samfunnsansvar

Hva bør en policy omfatte?

Formuler hvorfor dyrevelferd er **viktig for virksomheten**

Beskriv virksomhetens **overordnede mål** for dyrevelferd

Presiser hvilke **områder og aktiviteter i tilførselskjeden** som er berørt

Opplys om at dere følger **nasjonalt regelverk**, og hva det innebærer; virksomheter som opererer i flere land må forklare forskjeller

Tips: En policy kan være et selvstendig document, eller en del av andre formelle documenter (f.eks. årsrapport)

BBFAW

Business Benchmark
on Farm Animal Welfare

03

Forstå bakgrunnen for de
åtte nøkkelutfordringene

Begrenset bevegelsesfrihet

Hva betyr det?

Vesentlige utfordringer for matproduserende dyr skyldes begrenset bevegelsesfrihet under intensive driftsformer.

Hva menes med svært begrenset bevegelsesfrihet?

Eksempelvis purkestaller (dyrene står enkeltvis uten mulighet til å snu seg – forbudt i Norge), høy dyretetthet, fiksering av purker ved fødsel (normalt forbudt i Norge), burhøns, båsfjøs, kalvekasser (forbudt i Norge og EU; ikke det samme som kalvebokser), hold av fiskearter som lever enkeltvis i nature (solitære arter), i tillegg til høy tetthet av fisk.

Hva bør virksomheter forplikte seg til?

Virksomheter forventes å arbeide for å unngå driftsformer med begrenset bevegelsesfrihet for alle produksjonsdyr i tilførselskjeden.

Tips:

Initialt kan det være nødvendig å prioritere tiltak for arter av særlig betydning for egen virksomhet.

Miljøberikelse

Hva handler det om?

Nakne, stimulifattige omgivelser fører til stress og frustrasjon hos dyr. God miljøberikelse gir mulighet for artstypiske atferd som er viktig for dyrenes velferd.

Hva menes med miljøberikelse?

Eksempelvis børster for melkekyr, grovfôr og rotemateriale til gris, vagler og strøbad til fjørfe, og bademuligheter for ender.

Hva bør virksomheter forplikte seg til?

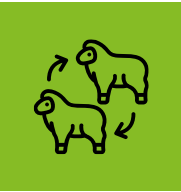

Virksomheter forventes å arbeide for at alle arter i tilførselskjeden får tilgang til miljøberikelse som lar dyrene utøve artstypisk atferd.

Tips:

Beskriv hvordan dere sikrer et variert miljø for hver dyreart.

Genmodifisering

Næringsmidler og fôrvarer fra genmodifiserte organismer er ikke tillatt i Norge med mindre Mattilsynet har godkjent dette. Det finnes per i dag ingen godkjente produkter under matloven.

Hva omfattes?

Kloning og genetisk modifisering av produksjonsdyr ved bruk av genteknologi gjøres i enkelte land. Det kan ha negativ effekt på dyrene det gjelder, samt deres avkom i flere ledd. (Det er noe helt annet enn vanlig avlsarbeid hvor man velger ut individer med ønskede egenskaper!)

Hva menes med genetisk modifisering?

Genetisk modifisering (omfattende brukt i Kina, USA og Australia) utføres for å oppnå økt tilvekst, sykdomsresistens og for å endre sammensetningen av kjøtt og melk.

Hva bør virksomheter forplikte seg til?

Virksomheter forventes å arbeide for at dyr, samt deres etterkommere, ikke utsettes for kloning eller genetisk modifisering.

Rutinemessige inngrep

Nebbtrimming, halekupering, kastrering uten bedøvelse og bruk av langtidsvirkende smertelindring, samt klipping av finner hos fisk, er forbudt i Norge.

Hva omfatter det?

Mange dyr utsettes for rutinemessige, smertefulle inngrep, ofte uten anestesi. Det medfører smerte og stress.

Hva menes med rutinemessige inngrep?

Eksempelvis nebbtrimming, kastrasjon, brennemerking og avhorning, halekupering og klipping av finner hos oppdrettsfisk.

Hva bør virksomheter forplikte seg til?

Virksomheter forventes å arbeide for å redusere eller avslutte bruk av rutinemessige, smertefulle inngrep. Dersom slike prosedyrer er medisinsk påkrevet, er det god praksis å sørge for at inngrepet utføres av veterinær med bruk av smertelindring.

Antibiotikabruk

Hva handler det om?

Dersom dyr holdes under dårlige forhold, kan det ha negativ effekt på immunsystemet, og bidra til sykdom og eventuelt spredning av smittsomme sykdommer. Overforbruk av antibiotika til mennesker og dyr har en direkte sammenheng med økt forekomst av resistente bakterier.

Hva forstås med rutinemessig antibiotikabruk?

Bruk av antibiotika på gård (typisk gitt i fôr eller vann) brukes forebyggende mot sykdomsutbrudd for å kompensere for dårlige forhold.

Hva bør virksomheter forplikte seg til?

Virksomheter bør fase ut rutinemessig, ikke-terapeutisk antibiotika, samt unngå unødvendig bruk av bredspektrede medikamenter. Det kan bl.a. oppnås ved å bedre forholdene dyrene holdes under.

Tips:

Syke dyr skal fortsatt behandles med antibiotika dersom det er faglige indikasjoner

Bruk av hormoner og antibiotika for å oppnå økt tilvekst er forbudt i Norge.

Vekstfremmende midler

Hva er problemet?

Vekstfremmende midler kan ha negativ effekt på dyrene, pga. for høy tilvekst eller melkeproduksjon utover fysiologiske grenser. Selv om de fleste vekstfremmende stoffer er forbudt i EU, er de mye brukt i land utenfor Europa.

Hva menes med vekstfremmere?

Eksempelvis kan **antibiotika** brukt i lave doser øke fôrutnyttelsen og fremme høy tilvekst og redusert fôrforbruk. **Hormoner** kan brukes for å oppnå abnorm tilvekst eller økt melkeproduksjon.

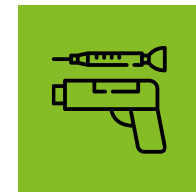
Hva bør virksomheter forplikte seg til?

Virksomheter forventes å arbeide for å avskaffe all bruk av vekstfremmende stoffer i tilførselskjeden.

I Norge er det ikke tillatt med religiøs slakting uten bedøvelse.

Bedøving før slakting

Hvorfor?

For å unngå smerter og stress ved avblødning.

Hva?

Bedøvingen skal sikre at ingen dyr våkner opp før eller under avblødning

Hva bør virksomheter forplikte seg til?

Virksomheten bør forplikte seg til å sikre at alle dyr blir bedøvet før avliving. Når det gjelder fisk, skal alle dyr være uten smertefølelse.

Tips:

Religiøs slakting er akseptabelt med tanke på dyrevelferd dersom dyrene bedøves før avliving

Transport av levende dyr til slakterier i Norge skal ikke overstige 8 timer. (Unntak for ≤ 11 timer i Nord-Norge, dersom det ikke er mulig å nå slakteriet på 8 timer.)

Lange transporter av levende dyr

Hva omfattes?

Lange transporter av levende dyr øker risiko for stress pga. sult, tørst, manglende komfort og frustrasjon. Ved dårlig utforming eller uheldig bruk av transportmiddelet, er det også økt risiko for skader og død.

Hva menes med lange transporter?

Alle transporter av levende dyr som overstiger 8 timer fra lasting til lossing, kan bidra til redusert velferd; særlig dersom forholdene er dårlige.

Hva bør virksomheter forplikte seg til?

Virksomheter forventes å arbeide for å redusere transport av levende dyr, og sørge for at reisene er så korte som mulig og ikke overstiger åtte timer.

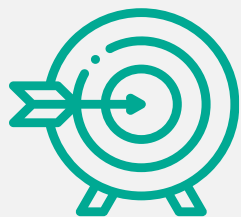
Hva mer bør en policy omfatte?

Beskriv hvordan dere skal implementere egen policy både i virksomheten og tilførselskjedene.

Det omfatter:

- Hvem som har **ansvar for daglig oppfølging av dyrevelferd**, og hvordan ledelse og styre skal føre tilsyn med implementering av egen policy
- **Dyrevelferdsopplæring** til ansatte
- **Tiltak dersom** det avdekkes tilfeller som ikke er i tråd med egen policy
- Hvordan egen policy **følges opp i kontrakter med leverandører og innarbeides i revisjoner**
- **Hva slags støtte eller opplæring om dyrs velferd** får leverandører

Mål og tiltak

Sett klare **mål med tidsfrister**, **beskriv tiltak og hvordan måloppnåelse skal dokumenteres** (beskriv hvilke ressurser som vil bli satt inn og bruk dyrebaserte indikatorer).

Se mer om mål og tiltak i neste modul

Til slutt...

Virksomhetens dyrevelferdspolicy bør publiseres på nettsiden, fordi:

Åpenhet
skaper tillit

Virksomheten kan vise
hvordan de leverer i
forhold til egne mål for
dyrevelferd

Publisert informasjon bør dateres
og oppdateres årlig

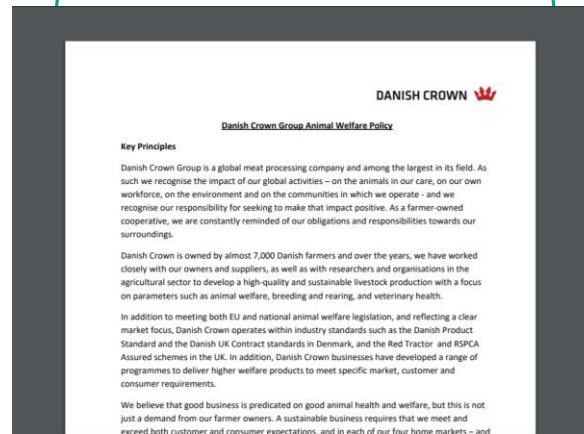
Praktiske eksempler

MARKS &
SPENCER

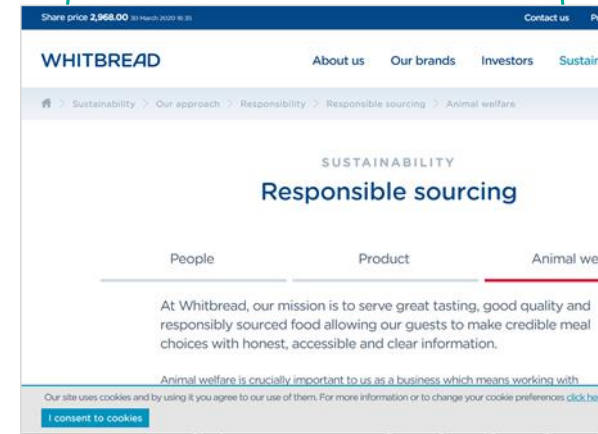
<https://corporate.marksandspencer.com/sustainability/food-and-household/product-standards/farm-animal-health-welfare>

DANISH
CROWN

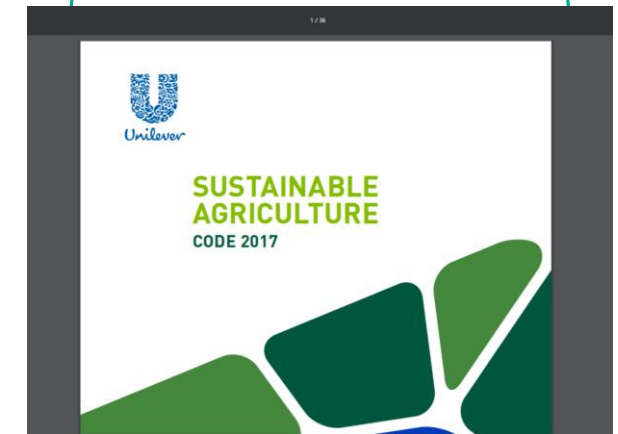
<https://www.danishcrown.com/media/2880/danish-crown-group-animal-welfare-policy.pdf>

WHITBREAD

<https://www.whitbread.co.uk/sustainability/our-approach/responsibility/responsible-sourcing/animal-welfare>

Unilever

https://www.unilever.com/Images/sustainable-agriculture-code--sac---2017_tcm244-515371_en.pdf

Oppsummering

En policy formaliserer virksomhetens arbeid for bedre dyrevelferd og **hjelper ansatte og leverandører å forstå hva som forventes av dem.**

En policy viser kunder, investorer og andre **hva som gjøres** for å bedre dyrs velferd.

En policy bør omfatte **alle nøkkelutfordringer og alle relevante arter, områder og produkter** som angår virksomhetens aktiviteter.

BBFAW
Business Benchmark
on Farm Animal Welfare

Oppsummering forts.

Det skal fremgå hvordan egen policy **implementer**es i virksomheten og i tilførselskjedene.

BBFAWs rammeverk **vil bidra** til at egen policy er i tråd med standard for beste praksis

BBFAW
Business Benchmark
on Farm Animal Welfare

Videre lesning

Rory Sullivan and Nicky Amos (2015), Farm Animal Welfare Disclosure Framework. BBSFAW Investor Briefing No. 18 (BBSFAW, London).

<https://www.bbsfaw.com/media/1078/investor-briefing-no-18-farm-animal-welfare-disclosure-framework-1.pdf>

Dr. Michael Appelby (2011), Introduction to farm animal welfare. BBSFAW Investor Briefing No. 3 (BBSFAW, London).

https://www.bbsfaw.com/media/1086/briefing-no3_introduction-to-farm-animal-welfare1.pdf

Vicky Bond and Jemima Jewel (2014), The impacts of antibiotic use in animals on human health and animal welfare. BBSFAW Investor Briefing No. 17 (BBSFAW, London).

<https://www.bbsfaw.com/media/1070/briefing-17-impacts-of-antibiotic-use-in-animals-on-human-health-and-animal-welfare.pdf>

Peter Stevenson (2012), Cloning and Genetic Engineering of Farm Animals. BBSFAW Investor Briefing No. 6 (BBSFAW, London).

https://www.bbsfaw.com/media/1083/briefing-no6_cloning-and-genetic-engineering-of-farm-animals.pdf

BBFAW

Neste modul: Introduksjon til BBFAW- metoden

01

Forretningsplan
BAKGRUNN

02

Business Benchmark on Farm Animal
Welfare (BBFAW)
INTRODUKSJON

03

Lag en dyrevelferdspolicy
KOM I GANG

04

Implementer egen dyrevelferdspolicy;
beskriv mål og måleindikatorer
ORGANISER ARBEIDET

05

Åpenhet og endring:
Rapportering om status
INNSYN

For mer informasjon

Kontakt BBFAW: secretariat@bbfaw.com

Se på resultatene fra tidligere globale rangeringer, samt veiledning og artikler utarbeidet av BBFAW på: www.bbfaw.com

Finn ut mer om BBFAW Nordic på: www.bbfaw-nordic.com